

Mit ad Budapestnek

244 a népfront

A lista szinte végtelen. Közvéleménykutatás arról, mi a lakók véleménye az új lágy-mányosi házokról... Társadalmi munka a lágymányosi vásárvárosnál, a jubileumi park építésénél... A kerületi bizottságok sora mind jobb kapcsolatokat alakít ki a képzőművészekkel. Helytörténeti kutatás folyik tíz budapesti kerületben. Nemzetközi orvoskongresszus születik a népfront kezdeményezéséből.

Ezernyi szín a színes kaleidoszkópban. Százszáz arányok a kétféle városban — a népfront így jelenti már Budapest közvéleményét. Cselekvő közvéleményét. Kifejező a kép a budapesti népfrontmozgalom egyik vezetőjének fogalmazásában.

— Úgy mondjuk: Budapesten általában mindenki egyetért annak a háznak a tervével, amit úgy nevezünk, szocializmus. A ház alapjai már állnak. Most az kell, hogy mindenki tegyen a helyére egy-egy téglát. Ez legyen a mi feladatunk.

Tiszteletet érdemlő szándék. És tiszteletet érdemelnek az eddigi eredmények is.

Hatáskörük az egész élet

Négy esztendő munkájának összesítése ez:

— A népfrontpolitika, a népi, nemzeti egység politikájának kontúrjai kibontakoztak már a népfront II. kongresszusa előtt is. Ez a politika azóta kikristályosodott. Ennek nyomán megelevenedett a népfrontmunka — ez minőségi fejlődést és sokak részvételét is jelenti — szélesebb hatáskörrel, nagyobb aktivitással és témagazdagsággal. A Hazafias Népfront megtalálta a helyét Budapest életében s a társadalom is igényli a népfront munkáját. Ezért érezzük úgy, hogy korlátlanok a lehetőségeink — így mondja Dóra János országgyűlési képviselő, a budapesti népfrontbizottság titkára.

S ezzel egyetért a beszélgetés minden részt vevője — a budapesti népfrontmozgalom különböző vezetői —, Deák Lívia, a népfrontbizottság alelnöke, Reischl Antal professzor, az elnökség tagja és Gaál Jenő, a titkárság tagja. Beszámolóra készül a budapesti népfront a tavaszra összehívott népfrontkongresszus előkészítéseként. S a korlátlan lehetőségek új váráza szinte mindenütt előbukkan ebben a számvetésben.

A népfront eredménylistáján olyan tények szerepelnek, hogy míg 1960-ban sok tekintetben csak a kisiparosokra, az értelmiségiek közül pedig a pedagógusokra korlátozódott a mozgalom hatósugara, ma jelentősen megnőtt a népfront tekintélye, befolyása a műszakiak között épp úgy, mint az ügyvédek, gyógyszerészek, művészek sorában. A népfront hatásköre ma az egész élet.

— S ez akkor is örömdetes, ha tudjuk — mert ezt tudnunk kell —, hogy a népfrontmozgalom aktív részvevőinek száma nem ugyanannyi, mint ahányan a népfront politikájával egyetértenek — így mondja Deák Lívia. — De bárhova fordulunk, a társadalom bármelyik rétegéhez, bármilyen ötlettel vagy kéréssel, mindenütt választ kapunk, nem is akármiktől és nem is akármilyen. Minden feladathoz találunk embereket, tekintélyes embereket.

S ez nemcsak önmagában hasznos. A népfront mögötti »háttér« megnövekedése azt is jelenti — tények sora igazolja —, hogy a népfronttal mind hasznosabb munkakapcsolatokat alakítanak ki a tanácsok, olyan hivatalok, intézmények vezetői, akik korábban is népfrontpolitikusként vallották magukat, de ehhez nem találtak partnert. Most megtalálták és keresik is mindigen úgyben a népfrontmozgalmat.

Ez is az utóbbi esztendő történetéhez tartozik.

Az asztalra egy levél kerül.

A Várat építő EM beruházási vállalat a feladó. »Megállapíthattuk, hogy a Várban végzett társadalmi munka a közvetlen gazdasági hasznon túl komoly munkaerőkiegészítést is jelent...« Hivatalos a fogalmazás, a lényeg azonban áttöri az irodanyelvei: a népfront társadalmi munkaakciói becsületet vívtak ki.

A pesti patriotizmus

Száz—százötvenezer ember évente: ez a hozzávetőleges statisztika. Több százezen vettek részt néhány év alatt rövidebb-hosszabb ideig a Lágymányosra tervezett vásárváros parkosításában, most a felszabadulás 20. évfordulójára készülő jubileumi park építésében, a Népligetben folyó munkákban. A kerületi bizottságok kezdeményezésére tucatnyi hasznos társadalmi munkaalkalmat találtak és találnak Budapest minden részén.

— Talán nincs is a fővárosban olyan egészséges ember, aki néhány órát ne dolgozott volna velünk — mondja Deák Lívia.

— Főként pedig nincs olyan fiatal, aki ne végzett volna társadalmi munkát. Mi igazán le tudjuk mérni a budapesti fiatalok munkakedvét és városszeretetét — így Gaál Jenő.

Megfelelő embereket a megfelelő helyekre, ez a népfront szerepe ezekben a munkákban. Mind következetesebben érvényesül az elv, hogy lehetőleg mindenki szakmája és képességei szerint végezzen társadalmi munkát. Ez sok embert vonzott a népfront köré. És lehetővé tette azt is, hogy a társadalmi munkaakciók gazdaságosabbak, technikailag korszerűbbek és célröröbbek legyenek, mint korábban voltak.

Az összkép ezért jó. Ma már tudjuk, hogy a társadalmi munkák nélkül szegényebb lenne Budapest.

— Ez az újfajta budapesti patriotizmus — mondja Reischl professzor. — Amikor a pesti ember mindenre kíváncsi, minden érdeklí, mindent megmorog, de azért kritizál, mert szereti Budapestet. És úgy érdeklődik, hogy egyben javasol és főleg dolgozik a városért. Ez a társadalmi munkák igazi értéke. Az emberi érték.

S ez az érték akkor is nagyszerű, ha olykor különös módon jelentkezik. Például úgy, hogy az Erzsébet-híd építésekor az egykori Klebelsberg-szobor két mellékalakja teljesen váratlanul a II. kerületbe, Adyligetre költözött — társadalmi munkában. A park is társadalmi munkában épült. Az építők a szobor felavatása után két héttel kapták meg a hivatalos értesítést — hogy a szobrot nem állíthatják fel.

A hivatal azonban végül engedett. S a park ma olyan szép, hogy felvetődött: legyen itt Budapest egyik campingje.

Ez azonban már várospolitika.

Milyen széles a várospolitika?

— A várospolitika és a népfront kapcsolata ezerféle — így mondja Reischl professzor. — A Római-parton a népfront kezdeményezésére építettek sétányt, már ez is várospolitika. A Margitszigeten a népfront indítványára tiltották meg új létesítmények építését, ez ugyanaz. Várospolitika az is, hogy a XX. kerületben hat-ezer kis ház tulajdonosával beszéltek a népfront emberei, hogyan lehetne a legcélszerűbben megszervezni a tatarozást.

Vég nélküli munka, csendben, hangos dobverés nélkül: ez a népfront várospolitikai munkájának alapelve. A népfront kötelessége nem az, hogy mindent maga találjon ki és maga is oldjon meg. A tervgazdálkodás akkor jó, ha mindig a legfontosabbra fordítjuk a pénzt. Amikor a népfront ezért feltárja a lehetőségeket és a szükségleteket, a választékot adja a tervezéshez, az igen nagy eredmény.

— Budapesten sok helyen lehet például campinget építeni — mondja a professzor. — Törökbálinton, a Római-parton, Adyligeten. Mi felsoroltuk ezt a hármat, ebből választották ki a legcélszerűbbet, amit ma is megépíthetünk. Ez volt a Rómain létesített első camping, mert egyedülálló, hogy egy világvárosban együtt legyen tábor és a strand.

A népfront helyesen jár el, ha igyekszik egy lépéssel a tervek előtt járni, de meg kell magyaráznia azt is — bár ez nem mindig népszerű dolog —, hogy az igények jó része csak a távolabbi jövőben valósulhat meg. Erre jellemző példa, hogy népfrontvitákon hangzott el először az igény az alapjában elavult házfelügyeleti rendszer, a lift- és kapuculcs probléma megváltoztatására. A kívánság természetesen, s ma már dolgoznak is az új módszeren. De látni kell — s ennek szellemében dolgoznak a népfrontban —, hogy az új rendelkezések kialakításához idő kell. Meg kísértetek, tehát türelem.

És nagyon gyakran sok pénz is.

A népfront komoly szerepet vállal például a főváros kormány által jóváhagyott általános rendezési tervének ismertetésében.

— Meg kellett értetni az emberekkel, hogy az általános rendezési terv nem valósulhat meg azonnal — folytatja Reischl professzor. — Meg kellett mutatni az összefüggéseket, hiszen a mi kétféle városunkban az út, a lakás, az ellátás, minden összefügg. S meg akartuk magyarázni, hogyha lett volna Budapestnek régen rendezési terve, nem zárnák el például gyárak Újpestet a Dunaparttól. De a városrendezési terv is szocialista vívmány, amit együtt kell megismernünk és fokozatosan megvalósítanunk.

Ezért hasznos népfrontakció, hogy a kerületek részletes rendezési terveit a lakossággal együtt készítik, mert ettől nemcsak a terv lesz jobb, de a célok is közelebb kerülnek az emberekhez.

Az ember pedig mindenfajta népfrontmunka középpontja.

Újfajta vitafórum

— Ha az utóbbi évek egyik nagy eredménye a társadalmi aktivitás növelése, akkor a másik siker a politikai egyetértés — ez Dóra János véleménye. — Arra törekedtünk, hogy a népfront közvéleményt teremtő erő legyen a párt irányításával, a párt politikája alapján. Ennek jegyében rendeztük gazdasági, nemzetközi, belpolitikai és kulturális vitáink sorát.

Ezernyi szín, ötlet és kötelesség.

Vitafórum lett az elmúlt esztendőben a népfront, szocialista vitafórum, kritizáló, javaslattevő és munkákat kereső mozgalom. Népfrontakadémiaikon, ismeretterjesztő előadásokon fómálták az emberek ízlését és magatartását. Sokat tettek a tanácsokkal való együttműködés érdekében, s az utóbbi fél évben már egyetlen akciót sem indított a népfront a tanács állandó bizottságainak részvétele nélkül. Az I. kerületi népfront tette az első lépéseket még évekkkel ezelőtt, hogy a budai Semmelweis-házat mentse meg, s az eredmény: nemzetközi orvoskongresszus lesz Budapesten az újjáépített Semmelweis-ház felavatásán. Ezekben a napokban új műszaki klubot szerveznek Kőbányán...

Mi tehát ma a népfront szerepe Budapesten? Hogy a népfrontpolitika alapján, az egyetértés alapján cselekvésre ösztönözzön. Arra, hogy mindenki érezze: valamit hozzá kell adnia Budapest és az egész ország építéséhez.

Mindezért négy év alatt nagyon sok történt. Ez a kongresszusi beszámoló mázása.

Kocsis Tamás